

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.001.02.2023

Pani
Kamila Korzeniewska
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Górze Kalwarii
ul. Pijarska 40
05-530 Góra Kalwaria

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. - wykorzystanie dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii ¹ ul. Pijarska 40, 05-530 Góra Kalwaria
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kamila Korzeniewska, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze Kalwarii od 3 stycznia 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 stawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Kazimierz Laskus – doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LWA/49/2023 z dnia 17 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez OPS dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przekazanych w ramach części 85/14 – województwo mazowieckie.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku analizy: <ul style="list-style-type: none"> – przyznawania, wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa na wypłatę dodatków osłonowych, – przyznawania, wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa na wypłatę świadczeń alimentacyjnych.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez OPS w 2022 r. dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Środki na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Rzetelnie zweryfikowano wnioski o przyznanie dodatku osłonowego oraz świadczenia alimentacyjnego, rozliczono otrzymane dotacje na ich wypłatę oraz wydatki związane z obsługą tych świadczeń. Środki finansowe prawidłowo zaewidencjonowano w księgach rachunkowych i wykazano w sprawozdaniach przekazywanych Wojewodzie Mazowieckiemu. OPS wypłacił osobom uprawnionym należne świadczenia alimentacyjne i dodatki osłonowe w kwotach wynikających z prawidłowego wyliczenia. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła rozpatrzenia 30 z 70 objętych badaniem wniosków o przyznanie dodatku osłonowego po upływie

¹ Dalej: OPS.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

od 34 do 104 dni od dnia złożenia wniosku, tj. z przekroczeniem miesięcznego terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴ na załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego. Nieprawidłowość ta nie miała jednak istotnego wpływu na ocenę realizacji przez OPS zadań objętych kontrolą.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego

Opis stanu faktycznego

Zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatku osłonowego regulowała ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym⁶. Do 31 października 2022 r. do OPS złożono 1917 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego⁷, w tym do 31 stycznia 2022 r. - 527, a po 31 stycznia - 1390 wniosków. Ponadto jeden wniosek został złożony po 31 października 2022 r. i został pozostawiony bez rozpoznania, zgodnie z art. 2 ust. 9 udo.

W 2022 r. liczba wniosków, na podstawie których dokonano wypłaty dodatku osłonowego na łączną kwotę 1138,9 tys. zł dla 1706 gospodarstw domowych, wyniosła 1706, z czego: do 2 grudnia 2022 r. dokonano wypłat na kwotę 1128,0 tys. zł na podstawie 1689 wniosków⁸, a po 2 grudnia 2022 r. - na kwotę 10,9 tys. zł na podstawie 17 wniosków.

Gospodarstwa domowe jednoosobowe złożyły 616 wniosków, gospodarstwa składające się: z dwóch do trzech osób - 688 wniosków, z czterech do pięciu osób - 538 wniosków, z sześciu osób - 75 wniosków. Na podstawie 370 wniosków dodatki osłonowe wypłacono w pierwszej racie do 31 marca i w drugiej racie do 2 grudnia 2022 r.

Wydano 96 decyzji odmawiających przyznania dodatku osłonowego, głównie z powodu przekroczenia progu dochodowego uprawniającego do otrzymania dodatku oraz (w jednym przypadku) z uwagi na fakt, iż wnioskodawca był członkiem rodziny, która już taki dodatek otrzymała.

Bez rozpoznania pozostawiono 115 wniosków o przyznanie dodatku osłonowego, głównie z powodu nieuzupełnienia braków lub wycofania wniosku, a także (w jednym przypadku) złożenia wniosku po 31 października 2022 r.

(akta kontroli str. 5-15, 351-354)

Analiza 70 wniosków, w tym 60 na podstawie których dokonano wypłat dodatku osłonowego w łącznej wysokości 36,9 tys. zł, (3,2% kwoty dodatków wypłaconych w 2022 r.) oraz 10 na podstawie których odmówiono wypłaty, wykazała że:

- wszystkie złożone (lub uzupełnione na wezwanie OPS) wnioski były zgodne ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 lutego 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego⁹;

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.; dalej: kpa.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 169, ze zm.; dalej: udo.

⁷ W tym 976 wniosków dotyczyło wypłaty dodatku osłonowego na podstawie art. 2 ust. 5 udo, a 941 wypłaty na podstawie art. 2 ust. 6 udo.

⁸ W tym 877 wniosków dotyczyło wypłaty dodatku osłonowego na podstawie art. 2 ust. 5 udo, a 812 wypłaty na podstawie art. 2 ust. 6 udo.

⁹ Dz. U. poz. 374.

- wszystkie wnioski zostały zweryfikowane pod względem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego i kryterium dochodowego, wpisania źródła ciepła do bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) oraz zweryfikowane z bazami: PESEL, e-Podatki, ZUS, KRUS, klientów świadczeń rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego OPS (baza TT);
- informację o przyznaniu dodatku osłonowego przesyłano wnioskodawcy na wskazany adres poczty elektronicznej lub przygotowano pisemną informację do odbioru osobistego;
- wszystkie przyznane świadczenia wypłacono w należnej wysokości;
- 30 wniosków rozpatrzono w terminie od 34 do 104 dni od dnia ich złożenia, tj. z przekroczeniem terminu określonego w art. 35 § 3 kpa. Szczegółowy opis zawarto w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- w pięciu przypadkach dokonano wypłat dodatków osłonowych w okresie od 40 do 60 dni od dnia załatwienia sprawy¹⁰, na co wpływ miało nieotrzymanie dotacji na wypłatę dodatku osłonowego w lipcu 2022 r.¹¹;
- 17 wniosków rozpatrzono po 2 grudnia 2022 r., co wynikało z nieuzupełnienia ich przez wnioskodawców w wyznaczonym terminie oraz długiego czasu oczekiwania na informację z urzędu skarbowego o dochodach. W każdym z ww. przypadków strona została powiadomiona o przyczynach niezakończono sprawy do 2 grudnia 2022 r. oraz o nowym terminie jej załatwienia;
- w wyniku rozpatrzenia wszystkich objętych badaniem wniosków, w sprawie których OPS odmówił przyznania dodatku osłonowego, wydano decyzje administracyjne, a odmowy wynikały z przekroczenia progów dochodowych uprawniających do otrzymania dodatku.

(akta kontroli str. 16-166)

OPS składał do Wojewody Mazowieckiego, za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej¹², kwartalne wnioski o przyznanie dotacji w terminie do 15 dnia miesiąca poprzedzającego dany kwartał, a wniosek o przyznanie dotacji za pierwszy kwartał złożył w terminie do 15 lutego 2022 r., zgodnie z art. 3 ust. 3 i 4 udo. Ponadto, zgodnie z pismami Wojewody Mazowieckiego, OPS składał również miesięczne zapotrzebowania na środki finansowe.

Na wypłatę dodatku osłonowego w 2022 r. OPS otrzymał dotację z budżetu państwa w wysokości 1187,6 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 1160,8 tys. zł, z czego 1138,9 tys. zł na wypłatę świadczeń, a 21,9 tys. zł na ich obsługę. Wydatki na obsługę świadczeń nie przekroczyły limitu kosztów obsługi w wysokości 2% łącznej kwoty wypłaconej dotacji, określonych w art. 4 ust. 2 udo i wyniosły 1,9% tej kwoty. Niewykorzystana kwota 26,8 tys. zł została zwrócona terminowo (w dniu 29 grudnia 2022 r.).

(akta kontroli str. 11, 14, 167-191)

Dotacja z budżetu państwa na wypłatę dodatków osłonowych przekazywana była przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki do Urzędu Miasta i Gminy Góra Kalwaria w miesięcznych ratach od marca do września i w listopadzie 2022 r. W styczniu, lutym, lipcu i październiku 2022 r. OPS nie otrzymał dotacji, natomiast w sierpniu 2022 r. otrzymał z Urzędu Miasta i Gminy Góra Kalwaria dwa zasilenia¹³.

(akta kontroli str. 8)

¹⁰ Dotyczyło to wniosków ujętych w rejestrze pod poz.: 918, 921, 928, 986, 889, na podstawie których dokonano wypłat odpowiednio w okresie: 60, 56, 49, 40, 40 dni od rozpatrzenia wniosku.

¹¹ Dotacja należna za lipiec wpłynęła do OPS 8 sierpnia 2022 r.

¹² Dalej: CAS.

¹³ W dniach 8 i 23 sierpnia 2022 r.

Dyrektor OPS wyjaśniła, że pierwsze wypłaty dodatków osłonowych nastąpiły natychmiast po otrzymaniu dotacji tj. 31 marca 2022 r. Dotacja należna za miesiąc lipiec, po wprowadzeniu do budżetu gminy, wpłynęła do OPS w dniu 8 sierpnia 2022 r., co mogło mieć wpływ na późniejsze terminy wypłat. Natomiast w październiku 2022 r. OPS nie otrzymał kolejnej raty dotacji, gdyż na rachunku bankowym Ośrodka pozostawały środki z przelewów dokonanych we wcześniejszych miesiącach i wypłaty dodatków osłonowych były realizowane terminowo.

(akta kontroli str. 165)

OPS przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu, za pomocą CAS, kwartalne rozliczenie dotacji z wyodrębnieniem liczby i kwot wypłaconych dodatków osłonowych, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po kwartale, co było zgodne z art. 4 ust. 3 udo. Dane wykazane w sprawozdaniach były zgodne z wyodrębnioną ewidencją księgową.

(akta kontroli str. 192-209)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Przekroczenie terminu załatwienia sprawy w przypadku 30 (z 70 objętych badaniem) wniosków o wypłatę dodatku osłonowego, które rozpatrzono w okresie od 34 do 104 dni od dnia ich złożenia¹⁴, podczas gdy zgodnie z art. 35 § 3 kpa, załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca od dnia wszczęcia postępowania. Ponadto w ww. przypadkach OPS nie powiadomił wnioskodawców o przyczynach niezakończono sprawy w terminie, pomimo że zgodnie art. 36 § 1 kpa, o każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

(akta kontroli str. 16, 23-34)

Dyrektor OPS wyjaśniła, że organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. W udo nie ma zapisu mówiącego, że w sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy kpa. Zgodnie z art. 2 ust. 11 udo, przyznanie dodatku osłonowego nie wymaga wydania decyzji, a więc w powyższych sprawach nie ma zastosowania kpa. Dlatego OPS stoi na stanowisku, że ustawodawca nie wskazał (poza wnioskami złożonymi w styczniu 2022 r.) 30 dniowego lub 60 dniowego terminu na rozpoznanie sprawy, więc nie można powołując się na kpa stwierdzić, że sprawy są rozpoznawane po terminie. W udo wskazane są jedynie terminy wypłaty pierwszej raty do 31 marca 2022 r. i drugiej raty do 2 grudnia 2022 r., czyli ustawodawca przewidział zakończenie programu do 2 grudnia 2022 r. Sprawy dotyczące dodatku osłonowego wymagały pozyskania przez organ informacji z innych źródeł takich jak: dotyczących dochodów z Ministerstwa Finansów i z urzędów skarbowych w sprawach, w których MF nie dawało jednoznacznej odpowiedzi, danych z ZUS, KRUS, czasami pisemnych danych z innych organów emerytalno-rentowych, danych z CEEB lub danej komórki wprowadzającej te dane w Urzędzie Miasta i Gminy, jak również uzyskania wyjaśnienia od klientów w sprawie składu rodziny i głównego źródła ogrzewania. W pierwszym kwartale wpłynęło 43% wszystkich wniosków, z czego w styczniu 27%, natomiast w komórce obsługującej sprawę zostało zredukowane zatrudnienie o 37%, w związku z przejściem przez ZUS wypłat z programu 500+, do tego doszły nowe zadania w związku z konfliktem

¹⁴ Wnioski o następujących nr poz. w rejestrze złożonych wniosków: 338, 574, 575, 576, 659, 741, 750, 791, 886, 890, 984, 1043, 1542, 1737, 1744, 1753, 1779, 1791, 1795, 1811, 1824, 1839, 1864, 1882, 1883, 1888, 1914, 1915, 1916, 1919.

zbrojnym na Ukrainie. W pierwszym kwartale czekano ok. 4 tygodni na zwiększenie limitów pozyskiwanych danych z Ministerstwa Finansów, długo oczekiwano w pierwszym półroczu na zwrotne informacje z ZUS, brak wprowadzonych deklaracji dotyczących źródła ciepła do systemu CEEB - wszystko to miało realny wpływ na rozpoznanie wniosków powyżej 30 dni a nawet 60 dni.

(akta kontroli str. 161-162)

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że postępowanie w sprawie wypłaty dodatku osłonowego ma charakter administracyjny. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 35 kpa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Pod pojęciem sprawy należy rozumieć zarówno sprawy zakończone wydaniem decyzji administracyjnej, jak również dotyczące wydawania zaświadczeń, postanowień czy czynności materialno-technicznych. W postępowaniu uregulowanym w udo ustawodawca przewidział wydawanie decyzji administracyjnych w przypadku odmowy przyznania tego dodatku, zatem postępowanie powinno być prowadzone na podstawie kpa, ponieważ sposób prowadzenia postępowania nie może zależeć od jego rozstrzygnięcia, tj. wystawienia informacji o przyznaniu dodatku czy wydania decyzji o odmowie jego przyznania. W związku z powyższym stosuje się w tym postępowaniu art. 35 i następane kpa. Przy czym przez załatwienie sprawy, o którym mowa w art. 35 kpa, należy rozumieć podjęcie merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie wniosku, tj. dniem załatwienia sprawy będzie sporządzenie informacji o przyznaniu tego dodatku lub dzień wydania decyzji o odmowie jego przyznania, a nie dzień wypłaty dodatku. Wypłata jest bowiem następstwem merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez OPS w zakresie wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego.

OPS rzetelnie zweryfikował wnioski oraz wypłacił uprawnionym dodatki osłonowe w kwotach wynikających z właściwego wyliczenia, a także prawidłowo rozliczył otrzymane dotacje na ich wypłatę i wydatki związane z ich obsługą. Dotację na wypłatę dodatku osłonowego wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, prawidłowo zaewidencjonowano w księgach rachunkowych i wykazano w sprawozdaniach budżetowych i rozliczeniach przekazanych Wojewodzie Mazowieckiemu. Jednak w przypadku 30 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego (na 70 zbadanych) nastąpiło przekroczenie terminu załatwienia sprawy, co nie miało jednak istotnego wpływu na ocenę realizacji przez OPS zadań dotyczących wypłat dodatku osłonowego.

OBSZAR

2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Opis stanu faktycznego

Dotacja celowa z budżetu państwa na wypłatę świadczeń alimentacyjnych została zaplanowana w dziale 855 - Rodzina, rozdziale 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, paragrafie 2010 w kwocie 8915,0 tys. zł¹⁵, która w trakcie roku została zwiększona do kwoty 9215,0 tys. zł. Zapotrzebowanie na środki finansowe z budżetu państwa na realizację tych zadań w 2022 r. OPS składał w każdym miesiącu do Wojewody Mazowieckiego za pomocą CAS. Wykonanie

¹⁵ Dotacja w tej kwocie została ujęta w ustawie budżetowej i była przeznaczona na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wraz z kosztami obsługi, a także wypłaty świadczeń z programu „Za życiem” wraz z kosztami jego obsługi.

wydatków wyniosło 9041,0 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach i 100,9% wykonania z 2021 r.¹⁶, z tego na wypłatę świadczeń wydatkowano 8789,2 tys. zł, a na koszty obsługi - 251,8 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 174,0 tys. zł dokonano terminowo (w dniu 30 grudnia 2022 r.).

Na wypłatę świadczeń alimentacyjnych i koszty ich obsługi OPS w 2022 r. otrzymał dotację w wysokości 652,0 tys. zł, z czego na wypłatę świadczeń wydatkowano kwotę 633,0 tys. zł, a koszty obsługi wyniosły 19,0 tys. zł, tj. 2,9% kwoty przekazanej dotacji. Dotację w zakresie funduszu alimentacyjnego przekazywano OPS raz¹⁷ lub dwa razy¹⁸ w miesiącu, zgodnie z faktycznym zapotrzebowaniem, w terminach umożliwiających wypłatę świadczeń. Dotacja została wykorzystana w całości.

(akta kontroli str. 166, 210-236, 266, 292-293, 300, 349-350)

W 2022 złożono 92 wnioski o ustalenie prawa do świadczeń alimentacyjnych oraz jeden wniosek został przekazany z innego organu. Na ich podstawie wydano 78 decyzji przyznających świadczenie, w dwóch przypadkach wydano decyzję odmowną¹⁹, jedno postępowanie umorzono na prośbę strony, jeden wniosek pozostawiono bez rozpoznania z powodu niewywiązania się wnioskodawcy z obowiązku uzupełnienia wymaganej dokumentacji, 11 wniosków pozostało do rozpoznania w 2023 r., zgodnie z terminami ustalania prawa do świadczeń określonymi w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁰.

W 2022 r. wypłacono 1367 świadczeń na kwotę 633,0 tys. zł dla 80 rodzin (o 14 świadczeń mniej niż w 2021 r.). Dla osób które nie przekroczyły progu dochodowego 900 zł²¹, wypłacono 1304 świadczenia na kwotę 607,1 tys. zł, z tego: 1109 świadczeń na kwotę 518,4 tys. zł na dzieci w wieku do 17 lat; 177 świadczeń na kwotę 79,7 tys. zł dla osób w wieku od 18 do 24 lat oraz 18 świadczeń na kwotę 9,0 tys. zł dla osób w wieku 25 lat i więcej. Osobom, które przekroczyły próg dochodowy, lecz przysługiwało im świadczenie w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, wypłacono 63 świadczenia²² w wysokości 25,9 tys. zł, które w całości dotyczyły wypłat dla osób w wieku do 17 lat.

(akta kontroli str. 237-257, 330, 340)

Do obsługi świadczeń alimentacyjnych w OPS wykorzystywano oprogramowanie TT-Fundusz Alimentacyjny, które umożliwiało m.in. rejestrację klienta i wniosku o przyznanie świadczenia, rejestrację i wydruk decyzji, tworzenie list wypłat, tworzenie raportów i sprawozdań, pozyskiwanie danych z baz Ministerstwa Finansów (e-Podatki), ZUS, KRUS, CEIDG, bazy PESEL.

(akta kontroli str. 163, 262)

Analiza 30 wniosków złożonych w 2022 r. i wypłat na ich podstawie świadczeń w łącznej kwocie 60,0 tys. zł, (9,5% kwoty świadczeń wypłaconych w 2022 r.), wykazała że:

- wnioski spełniały wymogi określone w art. 15 ust. 1-3 upua oraz zawierały niezbędne załączniki określone w art. 15 ust. 4 tej ustawy oraz w § 3-6 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu

¹⁶ Tj. kwoty 8957,0 tys. zł.

¹⁷ W styczniu i w okresie od marca do listopada 2022 r.

¹⁸ W lutym i grudniu 2022 r.

¹⁹ Z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego.

²⁰ Dz. U. z 2022 r., poz. 1205, ze zm., dalej: upua.

²¹ Ustalonego na podstawie art. 9 ust. 2 upua.

²² Ustalonego na podstawie art. 9 ust. 2a upua.

oraz zakresu informacji jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego²³;

- dane zawarte we wnioskach zweryfikowano w innych organach, zgodnie z art. 15a upua (tj. bazami Ministerstwa Finansów, ZUS, KRUS, PESEL, NFZ, bazą orzeczeń o niepełnosprawnościach) oraz Centralną Bazą Beneficjentów;
- w razie złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku lub braku wymaganych dokumentów wzywano do ich uzupełnienia, zgodnie z § 8 rozporządzenia;
- wszystkie decyzje spełniały wymogi art. 107 § 1 kpa i zostały wydane z zachowaniem terminów określonych w art. 20 upua;
- świadczenia przyznawano na okresy świadczeniowe, określone w art. 18 ust. 1 upua, w wysokości sądownie ustalonych alimentów (w kwotach nieprzekraczających 500 zł);
- świadczenia wypłacano w terminach i kwotach określonych w harmonogramie wypłat, wynikającym z decyzji o przyznaniu świadczenia alimentacyjnego;
- wysokość uzyskanego dochodu wnioskodawców nie przekraczała progu dochodowego 900 zł w przeliczeniu na jedną osobę w rodzinie określonego w art. 9 ust. 2 upua, a w przypadku jego przekroczenia, świadczenia alimentacyjne były wypłacane w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującej danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

(akta kontroli str. 258-265)

OPS sporządził sprawozdania budżetowe Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami i przekazał je do Urzędu Miasta i Gminy Góra Kalwaria w terminie do 10 dnia miesiąca po zakończeniu kwartału I-III, a za IV kwartał - do 31 stycznia 2023 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁴. Wykazane w nich kwoty planowanych i wykorzystanych środków z budżetu państwa wynikały z ewidencji księgowej.

OPS sporządzał kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zgodnie ze wzorem określonym przez Ministra ds. Rodziny i Polityki Społecznej i przekazywał je Wojewodzie Mazowieckiemu za pomocą CAS do 15 dnia miesiąca następującego po upływie każdego kwartału, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁵.

W sprawozdaniach tych OPS przedstawiał m. in. dane o liczbie świadczeniobiorców w podziale na kategorie wiekowe, informacje na temat osób i rodzin korzystających ze świadczeń, kwoty wypłaconych świadczeń, liczbę dłużników alimentacyjnych i liczbę podejmowanych wobec nich działań.

(akta kontroli str. 266-349)

Dyrektor OPS wyjaśniła, że na obserwowaną od 2017 r. tendencję spadkową liczby osób pobierających świadczenie alimentacyjne wpływa w dużej mierze niskie kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania świadczenia. Z pracy socjalnej wynika, że duże znaczenie dla rodziny ma wsparcie z tytułu świadczeń

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1467, ze zm.; dalej: rozporządzenie.

²⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 144, ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1812.

alimentacyjnych, które w większości przypadków stanowią, wraz ze świadczeniami rodzinnymi i 500+ oraz świadczeniami z pomocy społecznej, jedyny dochód samotnych matek.

(akta kontroli str. 164)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Otrzymane środki z dotacji na finansowanie wypłat świadczenia alimentacyjnego wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, prawidłowo zaewidencjonowano je w księgach rachunkowych, wykazano w sprawozdaniach budżetowych i kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych. Wnioski o przyznanie świadczenia rozpatrywano prawidłowo i terminowo wypłacono osobom uprawnionym świadczenia alimentacyjne, w kwotach wynikających z prawidłowego wyliczenia.

V. Uwagi i wnioski

W związku z zakończeniem postępowań dotyczących wypłaty dodatku osłonowego, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie nie formułuje uwag i wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 27 marca 2023 r.

Kontroler
Kazimierz Laskus
Doradca prawny

-//-

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor

z up. p.o. Wicedyrektora
Urszula Klimska

-//-

²⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.